

Me. 3; कण्ठाश्लेषपरिग्रहे शिथिलता Pt. 4. 6; °उपगूड Bh. 3. 28.
 -उक्तम् personal testimony. -कुब्जः a kind of fever.
 -कृणिका the Indian lute. -ग a. reaching or extending
 to the throat; ह्रस्वाभिः पूयते विप्रः कण्ठगामिस्तु भूमिपः
 Ms. 2. 62. -गत a. 1 being at or in the throat,
 coming to the throat; i. e. on the point of de-
 parting; न वदेद्यावन् भाषां प्राणैः कण्ठगतैरपि Subhās;
 Pt. 1. 296. -2 approaching or reaching the throat.
 -तटः, -तटम्, -टी the side of the neck. -तला-
 सिका the leather or rope passing round the neck
 of a horse. -त्रः A necklace; शुक्रकेयूरकण्ठत्राः Mb. 5.
 143. 39. -दग्न a. reaching to the neck. -नालम् Stalk-
 like throat, a throat, neck; कण्ठनालदपातयत् R. 15. 52.
 also. -नाली, -नडिकः a kite. -नीलकः a large lamp or
 torch, a whisp of lighted straw &c. (Mar. मशाल).
 -पाशः, -पाशकः 1 a rope tied round an elephant's neck.
 -2 a halter in general. -बन्धः a rope for an
 elephant's neck. -भूषणम्, -भूषा a short necklace;
 विदुषां कण्ठभूषात्वमेतु Vikr. 18. 102. -मङ्गः Stammering.
 -मणिः 1 a jewel worn on the neck. -2 (fig.) a dear
 or beloved object. -3 Thyroid Cartilage. -रोधम्
 Stopping or lowering the voice. -लग्न a. 1 clinging to
 the throat. -2 suspended round the neck. -3 throwing
 the arms round the neck (in embraces); कण्ठलग्ना. -लता
 1 a collar. -2 a horse's halter. -वर्तिन् a. being at or in
 the throat, i. e. on the point of departing; °प्राणैः R.
 12. 54. -शालुकम् a hard tumour in the throat. -शुण्डी
 swelling of the tonsils. -शोषः (lit.) 1 drying up
 or parching of the throat. -2 (fig.) fruitless expo-
 stulation. -सज्जनम् hanging on, by, or round the neck.
 -सूत्रम् a kind of embrace; (thus defined:—यत्कुर्वन्ते
 वक्षसि बल्लभस्य स्तनाभिघातं निबिडोपगृहात् । परिश्रमार्थं शनकैर्विदग्धा-
 स्तरकण्ठसूत्रं प्रवदन्ति सन्तः ॥); कण्ठसूत्रमपदिश्य योषितः R. 19. 32.
 -स्थ a. 1 being in the throat. -2 guttural (as a letter).
 -3 being in the mouth, ready to be repeated by rote.
 -4 learnt and ready to be repeated.

कण्ठतः ind. 1 From the throat. -2 Distinctly,
 explicitly.

कण्ठिका A necklace of a single string or row.

कण्ठिन् a. Belonging to the throat.

कण्ठी 1 Neck, throat. -2 A necklace, a collar. -3
 A rope round the neck of a horse. -Comp. -रवः 1 a
 lion. -2 an elephant in rut; कण्ठीरवो महाग्रहेण न्यपतत्
 Dk. 7. -3 a pigeon. -4 explicit declaration or men-
 tion; इति कण्ठीरवणोक्तम्).

कण्ठकालः N. of Śiva (blue on the neck). कण्ठकालेन
 कैलासः । Śiva. B. 16. 59.

कण्ठय a. 1 Relating or suitable to, or being at, the
 throat. -2 Guttural. -Comp. -वर्णः a guttural letter;
 namely अ, आ, क्, ख्, ग्, घ्, ङ् and ह्. -स्वरः a guttural
 vowel (अ and आ).

कण्डला A basket made of canes.

कण्डालः 1 A boat. -2 A spade, hoe. -3 War. -4
 A camel. -5 An esculent root. -6 A churning vessel.
 -7 A bag. -ला A churning vessel.

कण्ठीलः A camel. -लः, -ला A churning vessel.

कण्ड I. 1 U. (कण्डति-ते, कण्डित) 1 To be glad or satis-
 fied. -2 To be proud. -3 To unhusk. -II. 10 U.
 (कण्डयति-ते, कण्डित) 1 To thresh (corn, grain &c.),
 unhusk. -2 To protect, defend.

कण्डनम् 1 Threshing, separating the chaff from the
 grain; अजानतार्थं तत्सर्वं (अध्ययनं) तुषाणां कण्डनं यथा. -2
 Chaff. -नी 1 A wooden mortar in which the threshing
 of corn or grain is performed. -2 A pestle; Ms. 3. 68.

कण्डित a. Dislocated.

कण्डरा 1 A sinew (of which 16 are considered to
 be in the human body). -2 A principal vessel of
 the body, a large artery, vein &c.

कण्डानकः N. of a servant of Śiva.

कण्डिका 1 A short section, shortest subdivision; (as
 in the शुक्रयजुर्वेद). -2 N. of a country.

कण्डिल a. 1 Drunken. -2 Saucy. कण्डिललट्टुका मे प्रतीष्टाः
 Pratiññā. 3.

कण्डुः m., f., -कण्डूः f. 1 Scratching. -2 Itching,
 itching sensation; कपोलकण्डूः करिभिर्विनेतुम् Ku. 1. 9; Śānti.
 4. 17. -Comp. -आदि m. (pl.) the nominal verbs.
 P. III. 1. 27; mentioned separately with the root कण्डू
 given as the first root. -करी N. of a plant शूकशिम्बी.
 -घ्नः 1 N. of a plant (Mar. बाहवा). -2 white mustard.

कण्डुर a. Scratching. -रः A species of reed.

कण्डूतिः f. 1 Scratching. -2 Itching, itch; सुभग
 त्वक्धारम्भे कर्णं कण्डूतिलालसा S. D.

कण्डूमत् a. 1 Scratching. -2 Itching.

कण्डूयति-ते Den. U. (p. p. कण्डूयित) 1 To scratch,
 rub gently; कण्डूयमानेन कटं कदाचित् R. 2. 37; मृगीमकण्डूयत्
 कृष्णसारः Ku. 3. 36; so शृङ्गे कृष्णमृगस्य वामनयनं कण्डूयमानां
 मृगीम् Ś. 16; Ms. 4. 82.

कण्डूयन्, -नक a. Scratching. -नम् Scratching,
 rubbing; कण्डूयनेर्देशनिवारणेश्च R. 2. 5. -नी A brush for
 rubbing. -कः A tickler; कर्णस्य कण्डूयनेकेन वापि (तृणेन
 कार्यं भवतीश्वराणाम्) Pt. 1. 71.

कण्डूया 1 Scratching. -2 Itching.

कण्डूयितम् Scratching.

कण्डूयित् a. Scratching, a scratcher; कण्डूयितारं कुशस्-
 निलावम् (भुजम्) R. 13. 43.

कण्डूरा N. of a plant causing itch (Mucana Pruritus
 Mar. खाजकुयली).